

TALOUSENNUSTE VUOSILLE 2023-25

Kasvu-uralle palataan – kuoppiin ei kannata pysäyttää

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan bruttokansantuotteen kasvu oli viime vuonna Suomessa 2,1 prosenttia. Kasvu on näin hidastunut vuoden 2021 talouskasvuun (3,0 prosenttia) verrattuna muun muassa Venäjän Ukrainassa käymän hyökkäyssodan, kiihtyneen inflaation ja heikentyneen kansainvälisen suhdannetilanteen takia.

Ennustamme talouskasvun olevan -0,2 prosenttia kuluvana vuonna, 1,0 prosenttia vuonna 2024 ja 2,7 prosenttia vuonna 2025. Arvioimme, että myös euroalueella ja Yhdysvalloissa kuluva vuosi jää heikohkon kasvun vuodeksi muun muassa kiihtyneen inflaation ja kiristyvän rahapolitiikan vuoksi, ja että kasvu kiihtyy seuraavina vuosina. Vaikka pankkisektorin kriisiytymisen onkin vakavasti otettava uhkakuva muun muassa korona- ja finanssikriisien välisenä aikana harjoitetun ekspansiivisen rahapolitiikan seurauksena, todennäköisimpänä pitämässämme skenaariossa laajempaa pankkikriisiä ei synny. Pankkikriisin uhka saattaa kuitenkin rajoittaa tulevia ohjauskorkojen nostoja.

-
- » Talous supistuu tänä vuonna hieman
 - » Pohjainflaatio hiipuu hitaasti ja supistaa ostovoimaa
 - » Kasvu kiihtyy uudelleen vuosina 2024–2025
 - » Vienti piristyy kasvavan vientikysynnän myötä
 - » Julkisen talouden sopeutus vaatii malttia

Kuva: Unsplash.

Ennusteessamme viennin kasvu jää kuluvana vuonna vaisuksi (1,0 prosenttia), mutta vienti elpyy vähitellen kysynnän kasvun myötä. Investoinnit supistuvat kuluvana vuonna mm. heikentyneen suhdannetilanteen ja lisääntyneiden korkokustannusten vuoksi. Viime vuosina sekä kone- ja laiteinvestoinnit että tutkimus- ja kehitysinvestoinnit ovat olleet kohtalaisella kasvu-uralla, ja ne vetävät investoinnit kasvuun vuosina 2024–2025.

Viime vuoden kysynnän ja tarjonnan taseen yllättävimpiä piirteitä ovat tuonnin suhdannetilanteeseen nähden voimakas kasvu (7,5 prosenttia) sekä varastojen muutoksen suuri positiivinen arvo. Viime vuonna varaston muutos oli 7,0 miljardia euroa, joka on 2,6

prosenttia bruttokansantuotteesta ja bruttokansantuotteeseen suhteutetun varastomuutoksen suurin arvo sitten vuoden 1975. Ennusteessa olemme odottaneet, että poikkeuksellinen arvo perustuu osin varastoituihin tuontitavaroihin, ja että kuluvana vuonna tuonti jää vastaavasti kysyntäerien kasvuun nähden poikkeuksellisen pieneksi.

Myös kotitalouksien ostovoima supistuu voimakkaan inflaation ja maltillisten palkankorotusten vuoksi. Vaikka viime vuonna voimakkaasti kohonneet energian hinnat kääntyvätkin kuluvana vuonna laskuun, pohjainflaatio hidastuu vähemmän. Toisaalta korkea työllisyysaste ja korona-ajan korkeat säästämisteet tukevat yksityistä kulutusta. Arvioimme, että säästämisteet säilyvät ennustejaksolla negatiivisena, ja että vaikka yksityinen kulutus kääntyykin laskuun kuluvana vuonna, se kasvaa jälleen vuosina 2024–2025.

JULKISTALouden SUUNNANMUUTOKSESSA TARVITAAN MALTITIA

Viime vuonna voimistuneella inflaatiolla on ollut sekä julkisen talouden tasapainoa heikentäviä että sitä kohtavia vaikutuksia. Inflaation myötä kiristynyt rahapolitiikka lisää julkisen sektorin uudesta velasta maksamia korkoja, mutta toisaalta inflaatio myös lisää verotuloja ja vähentää aiemmin otetun velan reaaliarvoa. Valtion rahoitusaliäämä supistui viime vuonna 4,3 miljardiin euroon ja kaikkien julkisyhteisöjen rahoitusaliäämä 2,2 miljardiin euroon suurelta osin kasvaneiden verotulojen ansiosta.

Tästä huolimatta julkisessa taloudessa on huomattava rakenteellinen alijäämä. Toisin sanoen todennäköisemmissä tulevaisuuden skenaarioissa euromääräisen velan ohella myös julkisen talouden tärkeämpi

KYSYNNÄN JA TARJONNAN TASE

	Mrd. €		Määrän muutos (%)		
	2022	2022	2023	2024	2025
Bruttokansantuote	266,7	2,1	-0,2	1,0	2,7
Tuonti	127,1	7,5	-2,0	1,2	2,8
Kokonaistarjonta	393,7	3,6	-0,8	1,1	2,8
Vienti	119,7	1,7	1,0	2,2	2,9
Kulutus	203,1	2,3	-0,2	0,9	2,0
yksityinen	138,3	2,1	-0,6	1,1	2,3
julkinen	64,8	2,9	0,5	0,5	1,4
Investoinnit	65,7	5,0	-0,5	0,9	3,0
yksityiset	54,8	6,1	-1,7	0,6	1,3
julkiset	11,0	0,0	5,4	2,0	10,9
Kokonaiskysyntä	393,7	3,6	-0,8	1,1	2,8

Lähde: Tilastokeskus, Labore.

mittari, velkasuhde, kasvaa hallitsemattomasti, jos julkistaloutta ei sopeuteta. Velkasuhteen pitäminen kohtuullisella tasolla on perusteltua myös tuleviin kriiseihin varautumisen näkökulmasta: odottamattomaan kriisitilanteeseen joutuvalle maalle on tärkeää, että se voi ottaa uutta velkaa ilman, että aiemmat velat heikentäisivät arvioita maan velkakestävyydestä ja nostaisivat uuden velan korkoja.

Suomessa pidettiin eduskuntavaalit 2. huhtikuuta. Tätä kirjoitettaessa tulevat hallituspuolueet tai hallitusohjelma eivät ole vielä tiedossa. Vaikuttaa kuitenkin ilmeiseltä, että hallitus asettaa yhdeksi keskeiseksi tavoitteekseen julkisen talouden tasapainottamisen, mahdollisesti etupainotteisesti.

Ennusteessamme valtiontalouden alijäämä on kuvana vuonna 9,3 miljardia, ja vuosina 2023–2024 se ennustemme mukaan kasvaa edelleen. Alijäämää kasvattavat muun muassa kasvaneet korkomenot, hyvinvointialueiden toiminnan käynnistyminen, inflaatiosta johtuvat sosiaalietuuksien korotukset ja kasvaneet puolustusmenot.

Kuten [erillistekstissä](#) huomautamme, julkisen talouden ripeä tasapainottaminen olisi lyhyellä tähtämellä muutenkin haastavaa. Ennusteemme mukaan Suomen kansantalous on lievässä laskusuhdanteessa, ja laskusuhdanteessa esimerkiksi julkisen sektorin henkilöstövähennykset johtavat työttömyyden kasvun välityksellä verotulojen menetyksiin ja sosiaalietuuksista aiheutuvien menojen kasvuun. Näin ne voivat jäädä vaille sitä julkistaloutta tasapainottavaa vaikutusta, jota niistä laskennallisesti esitetään olevan. Sopivampi aika julkista taloutta tasapainottaville toimille voisi olla esimerkiksi nyt alkavan vaalikauden loppupuolella, jolloin Labore ja muutkin ennustelaitokset ovat arvioineet talouskasvun kiihtyvän.

Pitkällä tähtämellä julkisen talouden tasapaino riippuu olennaisesti talouskasvusta ja tuottavuuskasvusta, joita ilman talouskasvu ei ole mahdollista. Työn tuottavuuden kehitystä on vaikea ennustaa, ja ennakoitua vahvempi tai heikompi pitkän tähtäimen tuottavuuskasvu olisi peruste tarvittavia sopeutustoimia koskevien arvioiden päivittämiseen. Julkisen talouden äkkijarrutusta parempia sopeutuksen menetelmiä ovatkin monivuotiset sopeutusohjelmat, joihin sisällytettäviä elementtejä voidaan lisätä tai karsia julkistalouden tilaa koskevien arvioiden päivittyessä. ■

KUVIO 1. TUOTANNON SUHDANNEKUVAAJA

2015:01-2023:01

Lähde: Tilastokeskus.

LISÄTIETOJA

ILKKA KIEMA
ennustepäällikkö

040 940 2287
ilkka.kiema@labore.fi

www.labore.fi

